

- » Νύξ θά καλύψῃ εὐτυχιομένη
 » Τὴν εὐτυχή σου ἐπιστροφήν·
 » Ἐλπίς ματαία· ἐχάθην πλέον
 » Τὴν αὐγὴν βλέπω, καὶ τῶν ὀρέων
 » Τὴν πορφυρώδη ἤδη βαφὴν . . .
 » Ἐδυσε, χάνεται ἡ σελήνη,
 » Πτηνὸν πρωΐας μολπήν ἀφίνει
 » Ἐκ τοῦ ἀσύλου του ἐξελθόν.
 » Πνοὴ ζεφύρου ἀρωματίζει
 » Ὅλον τὸ δάσος καὶ κυματίζει
 » Εἰς τὰς θωπείας του ὁ ἀνθῶν.

Ε'

- » Ὅταν ἡ φύσις ἀναγεννᾶται,
 » Καὶ ζωῆς αἴψα παντοῦ πλανᾶται,
 » Ἀπονεκροῦται, φεύγ' ἡ ψυχὴ μου,
 » Κ' εἰς δάκρυ κλείουν οἱ ὀφθαλμοὶ μου».

Ἄξιον εἰς Παράδεισον

ΤΑ ΩΔΕΙΑ

ΣΧΟΛΕΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

ΦΟΥ ὁ Θεὸς ἐπεδαψίλευσε τὸ
 πολυτιμότεον τῶν δώρων, τὴν
 τέχνην, ἐξ Ἰσου πρὸς τὸν πένητα
 καὶ τὸν πλούσιον· ἀφοῦ ἡ Μουσικὴ
 θέλγει ἐπίσης τὸν χειρβιώτον καὶ τὸν εὐ-
 πατρίδην· εἶνε βεβαίως πᾶν ἄλλο ἢ πε-
 πολιτισμένος ὁ τόπος ἐκεῖνος, ἐν τῷ ὁποίῳ
 δὲν λαμβάνεται πρόνοια περὶ μουσικῆς
 ἀγωγῆς τῶν διὰ τοῦ ταλάντου τῆς τέχνης
 πεπορικισμένων τοῦ Λαοῦ τέκνων.

Τὰ ἀρχικὰ Ὁδεῖα μάλιστα οὐδὲν ἄλλο ἦσαν ἢ ὄρφανοτροφεῖα, ὅπου
 τὰ εἰσαγόμενα παιδιὰ ἐτύγγανον μουσικῆς μορφώσεως. Τοιοῦτον ἦτο τὸ
 κατὰ τὸν **VXI**ον αἰῶνα ἰδρυθὲν ἐν Νεαπόλει **Conservatorio Santa**
Maria di Loretto καὶ ἄλλα ἀκόμη τρία ἰδρυθέντα βραδύτερον καὶ
 τὰ ὁποῖα περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος τῇ φροντίδι τοῦ βασιλέως
Murat συνεχωνεύθησαν εἰς τὸ βασιλικὸν **κολλέγιον τῆς Μουσικῆς**, ὅπερ
 ἴδρυμα πλὴν τῶν πολλῶν ὑποτρόφων, οὗς συνετήρει, διὰ τῶν μικρῶν
 ἐτησίων διδασκτρων του καθίστα τὴν εἰς αὐτὸ φοίτησιν προσιτὴν καὶ εἰς
 τὰ μάλλον πτωχὰ βαλάντια.

Ἄλλὰ καὶ αἱ ἀρχαιόταται μουσικαὶ Σχολαὶ τῆς Βενετίας ὠνομάζοντο Ospedale καὶ ἦσαν τρεῖς ἐκτός τῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου καὶ Παύλου, προσρισθείσης κατὰ σοφὴν πρόνοιαν ἰδιαιτέρως διὰ κοράσια. Τὸ δὲ κυρίως Ὠδεῖον τῆς Βενετίας τὸ Liceo Benedetto Marcello ἦτο ἴδρυμα ἐθνικῆς ὄντως περιωπῆς, διοικούμενον κυβερνητικῶς καὶ συντηρούμενον ἀναλώμασι τοῦ Δήμου καὶ τοῦ Κράτους.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐν Ἰταλίᾳ ἰδρύθησαν πλεῖστα Ὠδεῖα, τῶν ὁποίων ἀξιολογώτερα εἶνε τὸ τῆς Βονωνίας λαϊκὸν τοιοῦτον, ὅπου ἡ διδασκαλία παρέχεται δωρεάν· τὸ τῆς Γενεύης λαϊκὸν καὶ τοῦτο ὑπὸ τὰς ἰδίας συνθήκας· τὸ τῆς Φλωρεντίας, ὅπερ διατηρεῖται ὑπὸ τοῦ Κράτους, τὸ ἐν Τουρίνῳ λαϊκὸν· καὶ τὸ Μουσικὸν Λύκειον Rossini ἰδρυθὲν διὰ κληροδοτήματος τοῦ ἰδίου Rossini ἐκ 2,300,000 καὶ εἰς τὸ ὅποιον ἡ φοίτησις ἐπιτρέπεται δωρεάν ὡσαύτως.

Εἰς πάσας δὲ τὰς Σχολὰς ταύτας ἐδίδασκον οἱ μεγάλοι τῆς Ἰταλίας διδάσκαλοι τὰ τέκνα τῆς Ἰταλικῆς πατρίδος.

Ὅστω βλέπομεν πάσας τὰς μουσικὰς σχολὰς Λαϊκὰς ἐν αὐτῇ τῇ κοιτίδι τοῦ καλοῦ, ἐν τῇ ἐστία τῶν ἀδελφῶν τεχνῶν, ἐν τῇ χώρᾳ τῆς ἀναγεννήσεως, ἐν τῇ ἐνδόξῳ γῇ τῶν Ῥαφαήλ, τῶν Μιχαήλ Ἀγγέλων, τῶν Palestrina, τῶν Rossini, τῶν Cherubini καὶ τῆς λοιπῆς καθ' ἡμᾶς μουσικῆς εὐκλείας τῆς Ἰταλικῆς χώρας.

Μετὰ τὰ Ἰταλικά τὸ ἀρχαιότερον Ὠδεῖον εἶνε τὸ ἰδρυθὲν ἐν Παρισίοις τὸ 1784. Ὑπεράνω τῆς ἐξωθύρας τοῦ παλαιοῦ οἴκου τῆς ὁδοῦ τοῦ προαστείου Poissonnière κυματίζει ἡ τρίχρους σημαία, σκιαζούσα ἴδρυμα, ὅπερ ἦτο πράγματι καὶ θεωρεῖται ἀκόμη ἡ Μουσικὴ Σχολὴ τοῦ Γαλλικοῦ Ἔθνους. Εἶνε δὲ καὶ τοῦτο, ὡς τὰ ἀδελφά του Ἰταλικά, λαϊκὸν ἐκπαιδευτήριον μουσικῆς, ἀφοῦ ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς του ἐχορηγήθη αἰετοτε δωρεάν ἡ διδασκαλία. Καὶ οἱ εὐγενεῖς καὶ ἡ καλουμένη Μέση τάξις (Bourgeoisie) ἔχουσιν ἀρκετὰ λεπτήν τὴν συνείδησιν, ὥστε νὰ μὴ θέλουν ν' ἀπορροφήσουν διδασκαλίαν προσωρισμένην δι' ἐκείνους εὖς προικίζει ἡ φύσις, ἵνα διατηρήσωσι τὴν ἰδιοφυίαν τοῦ μουσικοῦ τῆς χώρας αἰσθήματος.

Τὸ Ὠδεῖον τῶν Παρισίων διαπνέει πατριωτισμὸς λίαν ζηλότυπος. Περὶ τούτου ἄλλως πείθει τὸ ἀκόλουθον γεγονός. Ὅτε ὁ Liszt, μειράκιον ἔτι, εἶχε μεταβῆ εἰς Παρισίους, ὁ διευθύνων τότε τὸ ἴδρυμα ἐκεῖνο, καίτοι ἐθαύμασε τὸ ὑπερφυῆς παιδίον, δὲν τῷ ἐπέτρεψε νὰ φοιτήσῃ, πρὸ βάλλων τὸν ἰσχυρὸν λόγον ὅτι ἦτο ἄλλοδαπός.

Διευθύνται ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς του, ὁ Sarattet, ὁ Auber, ὁ Thomas· διδάσκαλοι δὲ ὁ Massenet, ὁ Delibes, ὁ Mathias, ὁ Le Coupey, ὁ Saint-Saens· καί ται δὲ ὁ Gounod, ὁ Dumas. Τοιοῦτον ὑπῆρξε τὸ ἴθνην καὶ διδάσκον προσωπικὸν ἴδρυματός, ὅπερ εὐλόγως διεξεδίκει ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὴν ὑψηλὴν ἀποστολὴν τῆς μουσικῆς διδασκαλίας τοῦ Γαλλικοῦ ἔθνους. Ἄλλ' αἱ θέσεις τῶν καθηγητῶν καὶ διευθυντῶν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς του ἐπεφυλάσσοντο καὶ ἐκεῖ εἰς ἰκανότητος ἀνεγνωρισμένας, εἰς συνθέτας δηλ. ἔργων μεγάλων ἢ εἰς δοκίμους ἐκτελεστάς. Καὶ μάλιστα διευθυντῆς

ἐκάστοτε διωρίζετο ὁ ἱκανώτατος, διότι εἶνε ἡ ἐσχάτη πλάνη νὰ πιστεύη τις, ἐκτὸς ἐὰν προσποιῆται ὅτι πιστεύει, δι' ἃ ἀπαιτεῖται ἀσυνειδησία οὐχὶ συνήθης, ὅτι δύναται νὰ ἠγῆται ἀληθοῦς Ὁρδείου πρόσωπον ἀμοιροῦν καὶ τῶν δύο ἱκανότητων τῆς τε ἐκτελεστικῆς δηλονότι καὶ τῆς συνθετικῆς.

Ὁ διευθυντῆς καὶ οἱ διδάσκαλοι τοῦ ἐν Παρισίοις Ὁρδείου λαμβάνουσιν ἐτησίως μικρὸν χορήγημα, ὡς μοὶ εἶπεν ὁ ἴδιος Le Coupey. Ἄρκοῦνται δ' εἰς τοῦτο ἐξ ἀγάπης πρὸς τὴν τέχνην, τὴν ὁποίαν τρέφουσι καὶ αὐτοὶ—ἐνῶ ἄλλοι ἀλλαχοῦ, εἶνε μόνον παράσιτοι αὐτῆς—καὶ ἐξ ἀγάπης πρὸς τὴν χώραν, ἣτις γινώσκει νὰ τιμᾷ τὴν φιλοτίμως κτηθεῖσαν ἱκανότητα τῶν τέκνων τῆς. Ἄλλως δὲ αὐτοὶ ἱκανοποιοῦνται ἐκ τῆς κατ' οἶκον διδασκαλίας τῶν, τὴν ὁποίαν ὄντες ἀρτίως κατηρτισμένοι, δὲν φοβοῦνται νὰ μετέλθωσι καὶ ἣτις ἐν Γαλλίᾳ ἀμείβεται γενναίως ἀντὶ 30 καὶ 35 φράγκων καθ' ὥραν. Ἐξεύρω τοῦτο καὶ ἐκ πείρας, διότι ἐπὶ ἔτη ἐλάμβανον καὶ ἰδιαίτερα μαθήματα παρὰ τοῦ Le Coupey ἀντὶ 25 φράγκων ἕκαστον κατὰ θερμὴν σύστασιν τοῦ Massenet, πρὸς ὃν μὲ εἶχε συστήσει ὁ Μαρκήσιος Saint-Hilaire.

Οὕτω τὰ τέκνα τῆς Γαλλίας διδάσκουσι μουσικὴν οἱ διασημώτατοι μουσικοὶ αὐτῆς. Καὶ ἰδοὺ πῶς μὲ τοιαύτην πατριωτικὴν μέριμναν περὶ διαδόσεως τοῦ μουσικοῦ αἰσθημάτος ἐν τῇ γαλλικῇ χώρᾳ, παράγονται ἔθνη καὶ δόξαι, οἷα ἡ τοῦ Boieldieu, ἡ τοῦ Halévy, ἡ τοῦ Bizet, ἡ τοῦ Berlioz ἡ τοῦ Gounod κλ. κλ.

Τὰ λοιπὰ μεταγενεστέρως ἰδρυθέντα ἐν Αὐστροῖᾳ, Γερμανίᾳ, Ἑλβετίᾳ καὶ μέχρι τοῦ νέου κόσμου ἐμιμήθησαν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον τὰ ἀρχικὰ πρότυπα τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Γαλλίας.

Ὅπως ὑπεράνω τῶν προλήψεων ὑψοῦμενοι οἱ μεγάλοι ἱστορικοὶ, περακολουθοῦσι τὰ γεγονότα τοῦ ἔθνους τῶν, οὕτως ὑπάρχουσιν εἰς πᾶσαν ἀληθῶς πεπολιτισμένην γωνίαν τῆς γῆς καὶ εἰς πᾶσαν ἐποχὴν ἄνδρες εἰδικοί, κριτικοὶ καλούμενοι, ἀρμόδιοι καὶ ἱκανοὶ νὰ παρακολουθῶσι τὴν πορείαν τῆς τέχνης, οἵτινες διὰ τῶν σοφῶν ἢ τοῦλάχιστον διὰ τῶν εἰλικρινῶν αὐτῶν κρίσεων καὶ ἐπικρίσεων ἐνθαρρύνουσι τὸ ἀγαθὸν καὶ καυτηριάζουσι τὴν κακίαν καὶ τὴν ἀνικανότητα.

Οἱ κριταὶ οὗτοι, οἱ ὄντως ποδηγετοῦντες τὴν τέχνην, θέτουσι φραγμὸν εἰς πᾶν ἀντιβᾶλλον πρὸς τὴν ἀλήθειαν, πρὸς τὴν Μεγάλην τέχνην, ὡς ἀπεκάλεσεν αὐτὴν ὁ Beethoven καὶ χαλιναγωγοῦσι τὸ κακόν, διότι ἐὰν ἡ τέχνη δὲν ἀκολουθῇ τὴν ἀληθῆ πορείαν διαφθείρεται καὶ ἐπέρχεται τότε ἀφεύκτως ἡ πτώσις.

Κριταὶ τοιοῦτοι πλέον ἢ ἀπαξ διὰ πικρῶν καὶ ὀρμητικῶν ἐπικρίσεων ἐπάταξαν τὰ ἰδρύματα ταῦτα, μεμφθέντες αὐτῶν πολλὰ.

Ὅπως δὴποτε μελετῶν τις τὰ πράγματα μετὰ πολλῆς σκέψεως, θὰ πεισθῇ ὅτι ἐὰν εἰς ἐποχὰς ἄλλας προγενεστέρως τὰ μουσικὰ ἰδρύματα ἐξεπλήρουν τὴν ἀποστολὴν τῶν καὶ εἶχον τὸ γόητρον ἀνέπαφον, εἶχον ὅμως ἐπὶ κεφαλῆς τὰ μεγάλα πνεύματα καὶ τὰς στιβχρὰς χεῖρας τοῦ Mendelssohn, τοῦ Raff, τοῦ Cherubini, τοῦ Schumann, τοῦ Boieldieu.

(1899)

ΕΡΑΣΜΙΑ Ν. ΚΑΛΛΙΣΠΕΡΗ

